

JUSTITSMINISTERIET

Folketinget
Retsudvalget
Christiansborg
1240 København K
DK Danmark

Dato: 5. april 2019
Kontor: Formueretskontoret
Sagsbeh: Malene Lejbach
Sagsnr.: 2019-0037-0060
Dok.: 1076277

Hermed sendes besvarelse af spørgsmål nr. 2 vedrørende forslag til lov om ændring af lov om erstatning fra staten til ofre for forbrydelser (Nedbringelse af sagsbehandlingstiden i Erstatningsnævnet m.v.) (L 172), som Folketingets Retsudvalg har stillet til justitsministeren den 2. april 2019.

Søren Pape Poulsen

/

Mette Kjølbj Miller-Harris

Slotsholmsgade 10
1216 København K.

T +45 7226 8400
F +45 3393 3510

www.justitsministeriet.dk
jm@jm.dk

Spørgsmål nr. 2 vedrørende forslag til lov om ændring af lov om erstatning fra staten til ofre for forbrydelser (Nedbringelse af sagsbehandlingstiden i Erstatningsnævnet m.v.) (L 172) fra Folketingets Retsudvalg:

”Vil ministeren stille ændringsforslag, der indebærer, at de tre forslag, der fremgår af henvendelsen fra Offerrådgivningen, jf. L 172 – bilag 2, om at flere erstatningskrav afgøres ved domstolene, om oprettelse af en særlig liste over bistandsadvokater og om udvidelse af muligheden for at få beskikket en bistandsadvokat, og vil ministeren i benægtende fald yde teknisk bistand til sådanne ændringsforslag?”

Svar:

1. Et ændringsforslag, som indebærer, at flere erstatningskrav afgøres som retskrav ved domstolene, og at bistandsadvokatens opgaver under behandlingen af erstatningskrav ved Erstatningsnævnet udvides, kan formuleres på følgende måde:

**»Æ n d r i n g s f o r s l a g
til**

Forslag til lov om ændring af lov om erstatning fra staten til ofre for forbrydelser (Nedbringelse af sagsbehandlingstiden i Erstatningsnævnet m.v.) (L 172)

Af (...):

Til titlen

1) I titlen indsættes efter »ofre for forbrydelser« ordene: »og retsplejeloven«.

[Konsekvens af ændringsforslag nr. 2]

Ny paragraf

2) Efter § 1 indsættes som ny paragraf:

”§ 01

I retsplejeloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 1284 af 14. november 2018, som ændret senest ved lov nr. 329 af 30. marts 2019, foretages følgende ændringer:

1. I § 741 a indsættes efter stk. 6 som nyt stykke:

»Stk. 7. En advokat beskikket for den forurettede efter stk. 1, 2 og 4-6, skal også bistå den forurettede under behandlingen af dennes erstatningskrav ved Erstatningsnævnet, i det omfang erstatningskravet udspringer af den lo-
vovertrædelse, der dannede grundlag for beskikkelsen. Det samme gælder
for de advokater, som politiet har tilkaldt eller kontaktet efter § 741 b, stk.
3, i tilfælde hvor straffesagen ikke kan gennemføres ved domstolene, f.eks.
fordi gerningsmanden er ukendt eller ikke kan findes.«

[Udvidelse af bistandsadvokatens opgaver under behandlingen af erstat-
ningskrav ved Erstatningsnævnet]

2. I § 993 indsættes som *stk. 2*:

»Stk. 2. Er forurettedes krav omfattet af lov om erstatning fra staten til ofre
for forbrydelser, kan forurettede forlange, at retten efterprøver forurettedes
krav, selv om tiltalte ikke har indsigelser mod kravet.«

[Efterprøvelse af forurettedes krav, selv om tiltalte ikke har indsigelser mod
krave]

Til § 3

3) Paragraffen affattes således:

»§ 3

Loven gælder ikke for Færøerne og Grønland, men § 1 kan ved kongelig an-
ordning helt eller delvis sættes i kraft for Grønland med de ændringer, som
de grønlandske forhold tilsiger.«

[Konsekvensændring af ændringsforslag nr. 2]

B e m æ r k n i n g e r

Til nr. 1

Der er tale om en konsekvens af, at det i ændringsforslagets nr. 2 foreslås at
foretage ændringer af retsplejeloven. Der er derfor behov for, at det af lov-
forslagets titel også fremgår, at der med lovforslaget ændres i retsplejeloven.

Til nr. 2

Det foreslås at indsætte en bestemmelse i *retsplejelovens § 741 a, stk. 7*, hvorefter en advokat beskikket for den forurettede efter retsplejelovens § 741 a, stk. 1, 2 og 4-6, skal bistå den forurettede under behandlingen af dennes erstatningskrav ved Erstatningsnævnet, i det omfang erstatningskravet udspringer af den lovovertrædelse, der dannede grundlag for beskikkelsen. Det samme gælder for de advokater, som politiet har tilkaldt eller kontaktet efter § 741 b, stk. 3, i tilfælde hvor straffesagen ikke kan gennemføres ved domstolene, f.eks. fordi gerningsmanden er ukendt eller ikke kan findes.

Den foreslåede bestemmelse tager for det første sigte på de straffesager, hvor erstatningskravet ikke påkendes af retten under straffesagens behandling. Det kan f.eks. skyldes, at det ikke er muligt at opgøre erstatningskravet på tidspunktet for hovedforhandlingen af straffesagen.

Det er en betingelse for, at advokatens bistand under sagens behandling ved Erstatningsnævnet er omfattet af beskikkelsen, at erstatningskravet udspringer af den lovovertrædelse, der dannede grundlag for advokatens beskikkelse. Det indebærer, at den eller de strafbare overtrædelser, der har givet anledning til beskikkelse af advokaten, skal have forvoldt den skade, som den forurettede søger erstattet ved Erstatningsnævnet.

Den foreslåede bestemmelse tager for det andet sigte på de tilfælde, hvor en advokat er blevet tilkaldt eller kontaktet af politiet, men hvor efterforskningen indstilles, inden sagen indbringes for retten, eller hvor der af andre grunde ikke afsiges dom i straffesagen. Det kan f.eks. være tilfældet, hvis gerningsmanden er afgået ved døden, er ukendt eller ikke kan findes af politiet.

I de tilfælde er det en betingelse for, at advokatens bistand under sagens behandling ved Erstatningsnævnet er omfattet af beskikkelsen, at de strafbare overtrædelser, som har fået politiet til at tilkalde eller kontakte advokaten, skal have forvoldt den skade, som den forurettede søger erstattet ved Erstatningsnævnet.

Det forudsættes med den foreslåede bestemmelse, at forurettede kan vælge, at den beskikkede advokat ikke skal bistå den forurettede under sagens behandling i Erstatningsnævnet.

Der er med den foreslåede bestemmelse ikke i øvrigt tilsigtet nogen ændringer af opgaverne for forurettedes advokat i henhold til retsplejelovens kapitel 66 a.

Det fremgår af retsplejelovens § 993, at når et borgerligt krav behandles under en straffesag, fastsættes størrelsen af en erstatning, som tilkendes forurettede, af retten.

Med ændringsforslaget foreslås det endvidere at indsætte en ny bestemmelse som *retsplejelovens § 993, stk. 2*, om, at hvis forurettedes krav er omfattet af lov om erstatning fra staten til ofre for forbrydelser, kan forurettede forlange, at retten efterprøver forurettedes krav, selv om tiltalte ikke har indsigelser mod kravet.

Ændringsforslaget indebærer, at i tilfælde, hvor forurettedes krav er omfattet af lov om erstatning fra staten til ofre for forbrydelser, kan forurettede forlange, at retten foretager en materiel prøvelse af forurettedes krav, selv om tiltalte ikke har indsigelser mod kravet. Forurettede får dermed også i tilfælde, hvor tiltalte ikke har indsigelser mod kravet, mulighed for at få en materiel prøvelse af kravet i retten, således at rettens afgørelse om kravet er bindende for Erstatningsnævnet.

Det vil skulle fremgå af dommen, at retten har foretaget en sådan materiel prøvelse af forurettedes krav.

Det er en forudsætning for bestemmelsens anvendelse, at forurettedes krav tages under pådømmelse under straffesagen i medfør af retsplejelovens §§ 991 og 992, som ikke foreslås ændret.

Til nr. 3

Der er tale om en konsekvens af, at det i ændringsforslagets nr. 2 foreslås at foretage ændringer af retsplejeloven, som hverken skal gælde eller kunne sættes i kraft for Færøerne og Grønland. Det skyldes, at retsplejeloven ikke gælder for Grønland og Færøerne, da der for Færøerne og Grønland gælder særlige retsplejelove.

Der er derfor behov for, at det af lovforslagets territorialbestemmelse fremgår, at det alene er lovforslagets § 1 om ændring af lov om erstatning fra staten til ofre for forbrydelser, som ved kongelig anordning helt eller delvis kan sættes i kraft for Grønland med de ændringer, som de grønlandske forhold tilsiger.«

2. Ændringsforslag af denne karakter rejser væsentlige spørgsmål i forhold til både lovkvalitet og økonomi, som det ikke har været muligt at afklare inden for tidsfristen. For så vidt angår forslaget om, at flere erstatningskrav afgøres ved domstolene som retskrav, er der tale om en ændring af nogle helt grundlæggende regler, der kræver grundige overvejelser. Hertil kommer, at en sådan ændring af retsplejeloven bør være undergivet sædvanlig høring, så relevante parter, herunder navnlig domstolene, kan være med til at sikre forslaget den fornødne kvalitet, ligesom forslaget bør være genstand for tre behandlinger i Folketinget.

Med hensyn til forslaget om at udvide bistandsadvokatens opgaver under behandlingen af erstatningskrav ved Erstatningsnævnet bemærkes, at forslagets økonomiske konsekvenser kræver nærmere udboring, men det vurderes umiddelbart, at forslaget kan have betydelige merudgifter, som der ikke umiddelbart kan findes finansiering til. Hertil kommer, at bistandsadvokatens opgaver ikke er nærmere reguleret i retsplejeloven. Justitsministeriet vurderer på den baggrund, at det vil være uhensigtsmæssigt at fastsætte regler om bistandsadvokatens pligt til at bistå forurettede under Erstatningsnævnets behandling af forurettedes erstatningskrav, uden at der i øvrigt fastsættes bestemmelser om bistandsadvokatens opgaver i forbindelse med straffesagen.

Jeg kan derfor ikke på nuværende tidspunkt tage stilling til, om jeg vil kunne støtte ændringsforslaget. Jeg anerkender dog fuldt ud, at det kan virke uforståeligt for et offer, at Erstatningsnævnet ikke kan lægge rettens afgørelse om erstatning til grund i de tilfælde, hvor gerningsmanden under straffesagen ikke gør indsigelse mod erstatningskravet, ligesom jeg har forståelse for, at der kan være et behov for at få bistand i forbindelse med erstatningsagens behandling i Erstatningsnævnet.

I den analyse af offererstatningsområdet, der ligger til grund for lovforslaget, indgår bl.a. et forslag om, at domstolene forpligtes til at tage stilling til de erstatningspåstande, som den forurettede nedlægger under straffesagen, uanset om tiltalte gør indsigelse mod kravene eller ej. Forslaget vurderedes i analysen imidlertid ikke i nævneværdig grad at kunne medvirke til at nedbringe sagsbehandlingstiden i nævnet og blev på den baggrund ikke taget med i lovforslaget.

Det bemærkes i den forbindelse, at fokus for lovforslaget har været at nedbringe sagsbehandlingstiden i Erstatningsnævnet til gavn for ofrene, og jeg har derfor prioriteret at gennemføre de anbefalinger, som forventes at have

den største effekt på sagsbehandlingstiden. Vi skal nu til at tage næste skridt, hvor vi vil se på andre initiativer, der kan være med til at styrke offererstatningsområdet yderligere til gavn for ofrene.

Som det fremgår af min besvarelse af spørgsmål nr. 1 vedrørende lovforslaget, nedsatte jeg i oktober 2018 et ekspertpanel, som skal se nærmere på sager om voldtægt, herunder bl.a. bedre forhold for ofre for voldtægt. Ekspertpanelet har identificeret en række udfordringer på bl.a. bistandsadvokatområdet, herunder bistandsadvokaternes uddannelse, rolle og beføjelser, som panelet forventeligt ønsker at se nærmere på. Bemærkningerne fra Offerrådgivningen i Danmark er på den baggrund videregivet til ekspertpanelet, hvor de vil kunne indgå i det videre arbejde.

3. Det bemærkes, at det efter Justitsministeriets vurdering ikke kræver lovændring at oprette en særlig liste over bistandsadvokater. Justitsministeriet finder på den baggrund ikke anledning til at yde teknisk bistand til et ændringsforslag herom. Der henvises i øvrigt til den samtidige besvarelse af spørgsmål nr. 3 vedrørende lovforslaget, hvoraf det fremgår, at der i alle politikredse allerede er oprettet lister over bistandsadvokater, som kan anvendes i alle sager, hvor der skal beskikkes en bistandsadvokat. Listerne er således ikke forbeholdt sager om voldtægt.